

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaia dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 30 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani.

Cena oglasa je za dvostopno petino vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Iz seje «Kmetске županske zveze.»

„Hranilnica kmečkih občin.“

V zadnji seji »Kmetске županske zveze« se je med drugimi zlasti razmotrivalo vprašanje, kako delovati na to, da postane »Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani« denarni zavod, ki bo mogel kmalu donasati kar največ koristi ravno kmečkim občinam samim.

Mnogo je še občin, ki tega ne uvidijo. Zato menimo, da ne bo odveč, ako zopet povdarjamo, da nudi »Hranilnica kmečkih občin« absolutno pupilarno varnost, in pa da bo mogla koristiti občinam le tedaj, če bo imela zadosti čistega dobička. To pa se bo zgodilo tudi le potem, če bo imela na razpolago čim največ glavnice.

Ne bomo delali hrupne reklame, ampak prepuščamo občinam svobodno razmišljanje, kaj je za nje in za bodočnost bolje, in kje imajo pričakovati največ koristi in najnižjo obrestno mero.

Na nekaj opozarjamo županstva. Obrestna mera je pri »Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani« enaka, kakor pri drugih denarnih zavodih te vrste namreč $4\frac{1}{4}\%$. So celo nekatere hranilnice, ki obrestujejo po 4% . — Uvaževati pa je treba in povdarjati, da pripisuje »Hranilnica kmečkih občin« polletne obresti kapitalu, ki se s tem zopet obrestuje, tako da ne znašajo skupne obresti nič manj nego $4\frac{1}{2}\%$.

Dalje opozarjamo županstva, da za prenos denarja ni treba nikakega sklepa občinskih odborov.

To stori lahko županstvo samo, ker se s tem ne zmanjša osnovno (glavinsko) premoženje občin oziroma ubožnih zakladov. —

Povdarjamo še enkrat, da stoji deželni odbor na načelnem stališču in bo odslej zahteval, da bo vse občinsko premoženje — razven morda začasnih vlog — naloženo pri pupilarno-varnih denarnih zavodih. —

In kaj je naravneje kot to, da vlagajo kmetске občine svoj denar pri onem zavodu, ki jim je najbližji, in ta je gotovo »Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani«.

Duhovščina in občinske volitve.

V 9. številki »Občinske Uprave« l. l. se nahaja pod št. 68. med vprašanji in odgovori pojasnilo dež. odbornika dr. Pegana, kdo ima voliti v občinski odbor za cerkve, podružnice in mežnarije — Priporočamo vsem gospodom župnikom, župnim upraviteljem in cerkvenim predstojništvom, da dotično pojasnilo še enkrat natančno prečitajo

V tem predmetu smo prejeli iz duhovniških krogov ta-le dopis:

Dvojna mera v novem občinskem volilnem redu za Kranjsko se kaže v tem, da se v smislu tega volilnega reda župnik ne smatra več za načelnika uprave cerkvenega premoženja, ampak le z obema ključarjema vred za soupravitelja, kar pa ne velja za podobčinske gospodarske odseke. Ako se n. pr. hoče voliti za cerkvenikovo hišo, ki je cerkvena last, tedaj župnik za-njo ne more drugače voliti, kakor če župnik in oba ključarja izdelajo na gotovo osebo se glaseče pooblastilo. Če je pa cerkvenikova hiša slučajno prepisana na kako podobčino, tedaj dotično pooblastilo lahko izdelata načelnik gospodarskega odseka sam in mu ni treba vprašati po nobenem članu tega odseka. Duhovniku se tedaj privoščijo — pota.

K temu pripominjamo:

V tem oziru se ne da ničesar storiti. Deželna vlada in upravno sodišče stojita na — po dr. Peganu obrazloženem stališču. V tem pa nista zakrivila ničesar novi volilni red niti postavodajalec, ampak je to stališče političnih upravnih oblastev obstalo že, ko je bil v veljavi še stari občinski volilni red.

Pooblastilo mora dati torej celo cerkveno predstojništvo (župnik in oba ključarja), ali pa mora celo cerkveno predstojništvo osebno oddati glasovnico.

Boj občine Kokarje z vojaškimi oblastvi za pravice slovenskega jezika.

Znano je do dobra, da prezirajo vojaška oblastva slovenski jezik do skrajnosti; še celo pozivnice za neoboroženo moštvo k orožnim vajam se izdajajo v nemškem jeziku, kar je protizakonito. Občina Kokarje, ki si je v tem oziru naredila red pri vseh državnih uradih in ki hoče to doseči tudi pri vojaških oblastvih, začela je tako:

1. C. kr. okrajno glavarstvo ji je doposlalo »Einberufungskarte« c. kr. 26. domobranskega dopolnilnega okrajnega poveljstva v Mariboru z nalogom za nekega v Ameriki bivajočega neoboroženega vojaka. Občina je »Einberufungskarte« vrnila z opombo: »Nazaj, je v Ameriki, svojeci ne sprejmejo, ker ne vedo za naslov pozvanega.«

2. Imenovano glavarstvo je na to, kakor je v vojnih predpisih ukazano, doposlalo »Einberufungskarte« znova občini z nalogom, naj jo ima 14 dni na razglasni deski nabito in naj jo 15. dan vrne s potrdilom kedaj se je nabila in kateri dan se je raz deske snela, ter se naj ob enem znova poizveduje o bivališču pozvanega. V veliki skrbi za nemški jezik je bilo na zadnji strani te »Einberufungskarte« mesto občine že naprej napisano: »angeschlagen am ... abgenommen am« ...

3. Občina Kokarje, ki hoče, naj se tudi vojaške oblasti ravnajo po državnem osnovnem zakonu, si preziranja slovenskega jezika ni hotela več dopasti, je ves spis vrnila glavarstvu rekoč:

»Nazaj s prošnjo, naj se blagovoli v smislu določb člena XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. XII. l. 1867. drž. zak. broj 142 doposlati sem pozivnico v slovenskem jeziku. Občani imajo namreč zakonito pravico zahtevati, naj se jim tudi vojaški razglasi nabijajo v njihovem, v tem slučaju slovenskem jeziku, sicer ne morejo niti oni, nit občinski urad sodelovati.« i

4. Glavarstvo je spis odstopilo prej imenovanemu vojaškemu poveljstvu, naj vzame zahtevo občine na znanje.

5. Imenovano vojaško poveljstvo je na dvojezični tiskovini izdalo novo pozivnico, a jo je vpisalo samo nemško; bržkone je to oblastvo vo-

dila misel, da za »male Slovence« že zadostuje, če se nemško-slovenska tiskovina popiše samo po nemško. Občina Kokarje pa se s tem ni mogla zadovoljiti; vrnila je ves spis glavarstvu rekoč:

»Tuuradni zahtevi z dne 13. VII. 1911 broj 1035, naj se blagovoli »Pozivnica« za T. G. doposlati sem v smislu določb člena XIX. drž. osnovnega zakona z dne 21. XII. l. 1867. drž. zak. br. 142 v slovenskem jeziku, je c. kr. dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe broj 26. v Mariboru le deloma ustreglo; spisalo je namreč dvojezično tiskovino samo v nemškem jeziku, jezik pozvanega, ki je ob enem jezik tukajšnjega prebivalstva in občinskega urada, pa je v pisavi popolnoma prezrlo, radi tega ta pozivnica v jezikovnem oziru ni zakonita. Ker županstvo ne more in ne sme nezakonitosti podpirati in ker ono ni dolžno državnim uradom nemško spisanih pozivnic predstavljati na slovenski jezik, ne more te nezakonite pozivnice nabiti dati.

Nasproti temu pa bode občina radevolje podpirala vse državne urade ter ž njimi sodelovala pri urejevanji razmer v vseh slučajih, v katerih se ji bodo pozivnice in drugi spisi spisovali v celem obsegu v njenem uradnem t. j. slovenskem jeziku. Zgoraj omenjeni zakon je bil namreč izdan za pravice državljanov ne pa za c. kr. državne urade.

Prosi se torej znova, naj se blagovoli v smislu zakona doposlati sem pozivnico, spisano v slovenskem jeziku.«

6. Glavarstvo je ves spis vrnilo občini s pojasnilom, da je priložena pozivnica spisana v smislu § 5. vojnih predpisov II. del in jo torej občina mora v smislu § 33. točka 3. vojnih predpisov in v smislu ukaza glavarstva z dne 22. VII. 1911 broj 40180 na občinsko uradno desko nabiti.

7. Občina Kokarje je ves spis znova vrnila glavarstvu v Celje, rekoč:

»Res je, da je priložena pozivnica spisana v smislu § 5. vojnih predpisov, toda ne za Slovence, tudi ne za slovensko prebivalstvo in občino, temveč za Nemca, za nemško prebivalstvo in za nemško občino, katerih tu ni. C. kr. okrajno glavarstvo blagovoli uvaževati, da so bili vojni predpisi izdani v soglasju z določbami državnega osnovnega zakona z dne 21. XII. l. 1867., sicer bi ne bili dobili vladarjeve sankcije. Imenovani državni osnovni zakon se torej razteza na vse sankcionirane zakone, torej tudi na vojne predpise, in je dolžnost vojaških oblasti dopošiljati slovenskim neoboroženim vojakom in slovenski občini razglase, pozivnice i. t. d. v slovenskem jeziku. Ker priložena pozivnica v jezikovnem oziru nasprotuje zgoraj omenjenemu državnemu osnovnemu zakonu, ni zakonita, občina ni dolžna jo nabiti na uradno desko.

Namen nabitja pozivnice je vendar ta, naj bi se občanom javno razglasila in naj bi tudi on

sodelovali, da se poizve bivališče pozvanega. Če bi le jeden del tukajšnjega prebivalstva nemško pisane pozivnice ne razumel, bi v jezikovnem oziru ne bila zakonita; v tukajšnjem kraju pa jo skoro nikdo ne razume.

Občina Kokarje bode rada razglasila slovensko spisane pozivnice, naj se torej blagovoli taka pri c. kr. domobranskem dopolnilnem poveljstvu v Mariboru izposlovati.

Konečno se omenja, da bode občina Kokarje v slučaju nadaljnega preziranja slovenskega jezika na pozivnicah izposlovala razsodbo višjih instanc do upravnega sodišča.

Pravičnost je podlaga države!«

Župan.

8. Občinski predstojnik je sprejel na to od glavarstva priporočen odlok, ki pravi, da je pozivnica spisana v smislu določb § 5. vojnih predpisov II. del in ne glede na to, da je le pozvani opravičen se pritožiti, nikakor pa ne občinski urad. Občinskemu uradu se torej znova ukazuje, pozivnico nabit, sicer se bode g. županu naložila v smislu zakona z dne 11. dec. 1869. dež. zak. št. 5. iz l. 1870. redovna globa po 50 K.

9. Županstvo občine Kokarje si je bilo že pred več leti, potem v odborovi seji z dne 17. jan. 1911. izposlovalo odborov sklep, naj se vsi dopisi deželnih in državnih uradov ter tudi pisma teh uradov, ki nimajo na ovitku slovenskega naslova oziroma drugega tiskanega besedila v slovenskem jeziku, ne obravnavajo oziroma ne odpirajo, temveč se naj vrnejo odpošiljatelju z zahtevo po slovenskem jeziku v vsem znotranjem in zunanjem obsegu. Gospodu županu pa se znova naroča oziroma se on za vse slučaje naprej pooblašča, naj vložil vsakokrat proti razsodbam državnih in deželnih oblasti prizive, ugovore, pritožbe in tožbe na višjo inštanco oziroma na upravno in državno sodišče, ako te razsodbe, odloki itd. nasprotujejo ravnopravnosti slovenskega jezika.

Zavarovano s tem močnim zidom je županstvo Kokarje, sklicevaje se na ta odborov sklep, vložilo ugovor na c. kr. namestnijo s sledečim izvajanjem:

a) Državni osnovni zakon z dne 21. decemb. l. 1867. drž. zak. št. 142, na katerega se županstvo v priloženih spisih ponovno sklicuje, ni bil izdan za državne urade torej tudi ne za c. kr. dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe št. 26. v Mariboru, temveč naslov tega zakona pravi izrecno, da je bil izdan za določitev v splošnih pravicah državljanov.

b) C. kr. državno sodišče je na pritožbo občine Kokarje s svojo razsodbo z dne 3. julija l. 1906 št. 264 razsodilo, da se v prej imenovanem državnem osnovnem zakonu zapopadene osnovne pravice državljanov nanašajo tudi na vse tudežne korporacije, kakor društva, družbe, zadruga,

občine itd., torej je občina Kokarje oziroma njeno županstvo upravičeno zahtevati od glavarstva, naj mu izposluje pozivnico v slovenskem jeziku.

c) Iz tega izhaja, da nima niti c. kr. okrajno glavarstvo niti c. kr. domobrasko dopolnilno okrajno poveljstvo ne do občine Kokarje in njenih občanov in tudi ne do neoboroženih vojakov nobenih jezikovnih pravic, pač pa jezikovno dolžnost, jim določiljati pozivnice itd. v slovenskem jeziku.

Prosimo torej:

Visoka c. kr. namestnija, blagovoli kot najvišja eksekutivna oblast v deželi za to skrbeti, da bode c. kr. okrajno glavarstvo v Celju in c. kr. dopolnilno okrajno poveljništvo deželne brambe št. 26. v Mariboru nasproti občini Kokarje izvrševalo določbe člena XIX. državnega osnovnega zakona z dne 31. dec. l. 1867. drž. zak. št. 142 v vseh svojih dopisih ter naj blagovoli izpodbijani odlok in zažugano globo kot v zakonu neutemeljeno razveljaviti in razsoditi, da ste obe tu imenovani oblastniji dolžni določiljati sem pozivnice itd. v slovenskem jeziku.

Župan:

Ve se naprej, da bode c. kr. namestnija ugovor zavrnila, ve se pa tudi, da bode občina Kokarje ugovarjala na notranje ministerstvo, kjer bode ugovor obležal, dokler ne pride v podobi državnega poslanca kraj Matjaž, ki bode zbudil ugovor iz spanja. Občina je s tem dosegla, da se na njeno razglasno desko ne nabije nobeden nemški spis in da vojaška oblast dotičnega neoboroženega vojaka ne bode mogla proglasiti begunom, če bo pa hotela to na vsak način storiti, bode morala ustreči zahtevam občine in pravici slovenskega jezika.

Kadar bode zadeva dognana se bode poročalo v »Občinski Upravi«.

Opravljeni red.

za

„Hranilnico kmečkih občin v Ljubljani“.

(Dalje in konec.)

§ 67.

Hranilnici lastne vrednostne papirje je postavljati v bilanco po denarnem kurzu 31. dec. računskega leta.

Razlika te kurzne vrednosti v primeri z nakupno ali zadnjo bilančno vrednostjo je v knjigah izpeljani kurzni dobiček ali kurzna izguba pri efektih, ki ju je vpoštovati pri računu za posebno rezervo, a razlika nakupne cene prodanih, oziroma izžrebanih ter realizovanih efektov v primeri z realizirano vrednostjo istih, je realizirani dobiček ali izguba pri papirjih, ki ju je vpošte-

vati pri splošnem računu o dobičku in izgubi (pri splošni rezervi).

§ 68.

Ko se je dognalo, da se prebitek vlog, katerega izkazuje skontro, ujema z onim, katerega se dobi na podlagi glavnega (blagajničnega) dnevnika in bilance prejšnjega leta, se zaključijo glavne knjige za vloge (knjiga interesentov) ter v njih predpišejo pri posameznih računih obresti za prihodnje polletje.

§ 69.

Po sestavi bilance in računa o dobičku in izgubi se računi glavne knjige zaključijo in pri računih, saldujočih z bilančnim računom, prebitek zapiše na nov račun. Pri računih o efektih se v knjigah izpeljani kurzni dobiček ali kurzna izguba in pa realizirani kurzni dobiček ali pa kurzna izguba posebej vpiše in v knjigah izpeljani kurzni dobiček ali kurzna izguba prenese na račun posebnega rezervnega zaklada, realizirani kurzni dobiček ali kurzna izguba pa na splošni račun o dobičku in izgubi.

Pri računu za vloge je iz vložnega škontra vpisati h glavnici prištete obresti. Račun o inventarju se zaključi še-le po odpisu amortizacijskega zneska, ki se prenese na račun o dobičku in izgubi.

Računom, saldujočim z računom o dobičku in izgubi, se pripisejo zaostanki in predplačila na obrestih in drugih postranskih pristojbinah iz sestavljenih skontrov in se potem prenese ti in oni na nov račun, tako da vsak teh računov more dobiti dva prenosa.

§ 70.

Čisti dobiček je takoj po odobrenju računa, in sicer morebitni v knjigah izpeljani kurzni dobiček pri efektih posebej, izločiti iz upravnega premoženja, s tem da se znesek zapiše v blagajničnem dnevniku med izdatke in prenese na splošni, oziroma na posebni rezervni zaklad, ki ga je vedno posebej upravljati in zaračunjevati. Dokler še ni posebnega rezervnega zaklada za kurzne razlike, ali ako bi ta ne zadostoval v pokritje morebitnih v knjigah izpeljanih kurzni izgub, je te pokriti iz čistega dobička dotičnega leta, eventualno iz splošnega rezervnega zaklada

§ 71.

Računskemu sklepu je pridejati tudi tabelarni pregled, ki izkazuje promet v najpomembnejših opravih strokah, kakor tudi njih stanje s koncem leta, število vložnikov, doseženi čist dobiček in visokost rezerv za vsa opravilna leta, odkar služe hranilnica.

§ 72.

Hranilnici prideljenega cesarskega komisarja je o vsaki odborovi seji kakor tudi o vsaki ravnateljstveni seji pravočasno obvestiti, naznaniti mu dan in uro dotične seje ter obvestilu pride-

jati program o stvareh, o katerih bo posvetovanje, ž njim se je tudi dogovoriti glede časa, kdaj bodo seje.

§ 73.

Kadar cesarski komisar h kakšni zgoraj omejeni seji ne pride, tedaj mu je na njegovo zahtevanje v 24 urah predložiti dotični zapisnik v izvorniku ali prepisu.

§ 74.

Kadar isti zoper kakšen sklep odbora ali ravnateljstva ugovarja, tedaj se mora dotična njegova izjava od besede do besede zapisati v zapisnik, in izvršitev tega sklepa je ustavljena do tlej, dokler ne pride deželnega oblastva razsodba, ki jo je izprostiti po istem.

§ 75.

Cesarskemu komisarju je vsak čas dopustiti, da pogleda v vse knjige, dnevnike, zaznamke in zapise, kakor tudi da te knjige presodi; istemu je dati vsako pojasnilo, ki ga želi, in poziv, da je odpraviti opažene nedostatke in nepravilnosti, se mora natanko izpolniti.

§ 76.

Računski letni sklepi hranilnice se morajo cesarskemu komisarju predložiti s potrebnimi pojasnili.

Cesarski komisar iste s svojimi opazkami predloži deželnemu oblastvu.

§ 77.

Premembe ali dopolnila opravih reda morajo, da so veljavne, skleniti organi, po pravih za to postavljeni, in potrditi jih mora deželno oblastvo.

Pogozdovanje Krasa.

Komisija za pogozdovanje Krasa je izdala poročilo o svojem delovanju l. 1910., iz katerega posnemljemo sledeče glavne stvari: Novi nasadi v letu 1910. so obsežali površino 138.30 hektarjev (proti 78.64 hektarjem prejšnjega leta). Zanj se je porabilo 1.125.000 sadik, in sicer 883.000 črnih borov, 24.000 korziških borov, 174.000 smrek, 7000 macesnov, in 37.000 jelš. Vsi stroški za te nasade znašajo 10.053 K 87 h, in sicer stane hektar nasada 72 K 40 h in 1000 sadik 8 K 93 h (proti 72 K 92 h, oziroma 9 K 22 h v prejšnjem letu). — Za popravilo nasadov se je porabilo 924.000 sadik (proti 1.441.200 sadikam prejšnjega leta), in sicer: 826.000 črnih borov, 37.000 korziških borov, 51.000 smrek, 6000 gladkih borov, 1000 jelš, in 3000 bodičevja. — Za ta popravila se je porabilo 7384 K 59 h, tako da stane sajenje 1000 sadik 9 K 7 h (proti 8 K 18 h prejšnjega leta). — V mesni saditvi v starejših nasadih črnih borov, ki naj bi se s podsaditvijo plemenitejšega lesovja izpremenili v gospodarske gozde ali pa naj bi se v njih zaredili mešani gozdi, se je zvršila na površini 15.23 hektarjev. Za to se je porabilo

91.380 sadik in sicer: 40.000 smrek, 7000 jelk, 200 macesnov, 11.700 hrastov, 6200 gladkih borov, 3200 javorov 23.000 jesenov in 80 božjih dreves. — Stroški za saditev znašajo 769 K 68 h, torej za hektar 50 K 50 h in za 1000 sadik 8 K 45 h. — Za zvršitev kraškega pogozdovanja v letu 1910 se je torej porabilo vsega skupaj 2.140.380 sadik, in sicer: 1.709.000 črnih borov, 61.000 korziških borov, 12.200 gladkih borov, 265.000 smrek, 7000 jelk, 7200 macesnov, 23.000 jesenov, 11.700 hrastov, 3200 javorov, 38.000 jelš, 3000 bodičevja in 80 božjih dreves. — Vsi stroški za pogozditve, zvršene leta 1910. v političnem okraju Postojnskem in Logaškem, in z njimi združeni drugi upravni izdatki znašajo torej 20.420 K 14 h.

Leta 1910. se ni primerilo v kraških nasadih nič gozdnih požarov. — Ž u ž e l k e so tudi v letu 1910. napravile le jako malo škode. — V r e m e n s k e n e z g o d e. Mokri sneg meseca januarja leta 1910. je močno polomil in porušil nasade črnih borov, tako da je bilo v 15- do 25letnih pogozditvah odpraviti 9490 črnih borov s telesnino 454 kubičnih metrov in 450 kubičnih metrov oklestkov.

Za bran proti pašni živini in požarom se je postavil na Špiljah davč. občine Postojnske suh zid, dolg 483 m in visok 1 m. Veljal je 483 kron

Travo v kraških nasadih so kakor lani dobivali prizadeti posestniki, če so se zglasili pri gozdnih čuvajih komisije za pogozdovanje Krasa. Zglasilo se je v 25. občinah 107 strank, ki so po predpisih opravile žetev.

Komisija za pogozdovanje ima tri drevesnice, ki jih oskrbuje sama, in sicer v Grobšah pri Postojni s 4471 m², na Osojnici pri Št. Petru s 1240 m² in v Vrhpolju pri Vipavi s 1230 m², skupaj s 6941 m².

V službi komisije je, kakor doslej šest gozdnih čuvajev.

Na podstavi zakona o pogozdovanju Krasa na Kranjskem z dne 9. marca 1885, dež. zak. št. 12 je bilo koncem leta 1909. pravomočno vpisanih v pogozdovalni kataster v Postojnskem okraju 3880¹⁰ ha, v Logaškem okraju 64⁹⁹ ha. skupaj 3945⁰⁹ ha. Leta 1910 jih je prirastlo: v političnem okraju Postojnskem, in sicer v davčnih občinah Ilirska Bistrica 10²⁶ ha, Vrbovo 22³⁵ ha, skupaj 32⁶¹ ha. Odpadlo pa je l. 1910. v političnem Postojnskem

Tek. št.	Predmet	Do konca decembra 1909		V letu 1910		Skupaj	
		K	h	K	h	K	h
Dohodki.							
1	Državni prispevek	442446	—	20000	—	462446	—
2	Deželni prispevek	67000	—	9000	—	76000	—
3	Drugi prispevki	28330	96	—	—	28330	96
4	Obresti naloženih denarjev	7097	47	237	76	7335	23
5	Globe za gozdne prestopke	26653	56	496	48	27150	04
6	Razni dohodki	10223	98	1932	71	12156	69
	Skupaj	581751	97	31666	95	613418	92
Stroški.							
1	Pridobitev zemljišč	2621	60	—	—	2621	60
2	Nasadi						
	a) na račun komisije	387805	81	20420	14	408225	95
	b) podpore zemljiškim posestnikom	1770	—	—	—	1770	—
3	Naprava in vzdrževanje varnostnih zidov in jarkov	25288	41	731	20	26017	61
4	Vzdrževanje drevesnic	4826	20	2152	61	6978	81
5	Gozdno nadzorstvo	87224	57	4981	77	92206	34
6	Nasadni kataster	2691	07	40	79	2731	86
7	Komisijski stroški	19789	42	392	90	20182	32
8	Pisarniški stroški	7881	19	1658	07	9539	26
9	Nagrade	21187	50	700	—	21887	50
10	Razni stroški	15671	56	107	16	15778	72
	Skupaj	576755	33	31184	64	607939	97
	Preostanek	—	—	—	—	5478	95

okraju in sicer v davčni občini Vrbovi 5.88 ha. Torej znaša stanje koncem leta 1910. 3971.82 ha, ki so porazdeljeni na politični okraj Postojnski s 3906.83 ha, Logaški s 64.99 ha. Do konca leta 1909 je bilo pogozdenih v političnem okraju Postojnskem 2652.80 ha, Logaškem 29.72 ha, skupaj 2682.52 ha. Na novo pogozdenih je bilo leta 1910., in sicer v političnem Postojnskem okraju 116.98 hektarov, Logaškem okraju 21.32 ha, skupaj 138.30 ha. Stanje nasadov koncem leta 1910. 2820.82 ha, proti katastrski površini 3971.82 ha, je treba še pogozditi 1151 ha.

Vse dohodke in stroške, kar jih je imela komisija za pogozdovanje od leta 1886. do 1910., kaže tabela na prejšnji strani.

Vprašanja in odgovori.

121. Gospod J. Z. v H.

Vprašanje: (Važno!)

Ali res veljajo samo one glasovnice za vse razrede in podobčine pri občinskih volitvah, ktere imajo pritisnjen (vdarjen, natisnjen) deželni grb (orla)? Naš tajnik je baje kupil take, na katere ga je baje natisnil v Postojni kar sam — Šeber. Prosim odgovora v »Upravi«, če je umestno in potrebno, ker je gotovo splošno.

Odgovor:

Vaše razkritje je prav zanimivo, in če se uradoma dožene, da je imenovani lastnik tiskarne v Postojni res natisnil glasovnice, potem bo že obračunal z njim deželni odbor.

Pa to ni naša stvar!

Vam in zlasti vsem občinam veljaj tole:

Veljavne sole one glasovnice, ktere izroči občinam deželni odbor. Vse druge glasovnice so neveljavne! Ta bi bila lepa, da bi smel kdo kršiti sankcioniran zakon in samovoljno posegati v pravico, ki jo je postavnim potom pridržal deželni odbor sam sebi po § 18, šesti odstavek, obč. vol. reda.

Povsod, kjer bi se bile morda oddajale glasovnice, ki niso bile uradoma izdane od deželnega odbora, naj se protestira proti veljavnosti drugih glasovnic takoj pred komisijo na licu mesta, razun tega pa naj se tako nečuvno postopanje ovadi pristojnim oblastvom.

122. G. J. J. v St. O.

Vprašanje:

1. V tukajšnji okolici je umrla N. B. Od svojega sina v Ameriki je dobivala obilno podporo in si prihranila veliko vsoto. Pred smrtjo je naredila testament, kterege je shranil pisec A. B. in po smrti N. B., na prošnjo in proti plačilu sina, pri katerem je umrla — uničil. Znali so sorodniki, da je bila bogata — a »poglihali« so se — utajili testament. Kletvine je bilo dosti.

2. M. V. je naredila testament; za naše razmere bogata vdova, zasebnica. Ravno tisti pisec je testament uničil. Razdelili so si premoženje sestra umrle, gospodar, pri katerem je umrla, in pisec testamenta. Dedičev je več oškodovanih, tudi cerkev.

3. Na tak način se je izgubilo v zadnjih petih letih, ko je bil in ni bil več A. B. tajnik občine, menda več testamentov.

Kaj je testament? Kaj imajo priče zraven? Kaj sodnija? Ali se sme brez kazni to goditi? Kaj žandarmerija? Saj je testament še paganom svet.

Odgovor:

Na vprašanje, kaj je testament (oporoka ali poslednja volja) nam pač ni treba na dolgo in široko odgovarjati, ker ve to vsak avstrijski državljani. Priporočamo predvsem, da blagovolite prečitati dvoje, v št. 1. in 3. letošnjega letnika »Občinske Uprave« priobčenih člankov »O oporokah«. Tam je poljudno obrazloženo vse, kar je treba vedeti o tem predmetu.

Dobro nam je znano, da se gode marsikje sleparstva najgrše vrste ravno pri oporokah, ki jih često uganjajo ravno oni, ki morajo po zakonu prevzeti dolžnost, da se oporoke pravilno izvrše. Tu igrajo priče glavno vlogo nasproti sodišču. In koliko krivih priseg se je že storilo ravno zaradi oporok!

V Vašem — kakor v vsakem enakem slučaju velja pač rek: Kjer ni tožnika — ni sodnika. Ako imate fakta, dokaže —, kar brez usmiljenja pred sodišče z dotično osebo! Ampak dokazi morajo biti temeljiti, drugače se utegne obrniti kopje proti Vam. Če se pa da vse dokazati — da je res, o tem ne dvomimo — potem bo krivca tudi zadela eksemplarična, toda zaslužena kazen.

Z orožništvom si v takem slučaju ne morete dosti pomagati; tu je na mestu le državno pravdnništvo!

123. Županstvo Kastav.

Vprašanje:

Tu je bilo nastanjeno vojaštvo. Na kolodvoru južne železnice v M. sta dobila sobi 2 častnika, ki sta plačala po 52 h za osebo in dan. Uprava kolodvora zahteva sedaj, da se plača za vsako sobo in noč 3 K 60 h. — Koliko je občina zakonito dolžna dodati k 52 h in na temelju katerega §.

Odgovor:

Zahteva južne železnice, da bi morala občina doplačevati diferenco med 52 h in 3 K 60 h je povsem pretirana in nikjer vtemeljena. Če in koliko ima doplačati Istra za nastanjanje vojaštva nam ni znano. Zato bi se morali obrniti na ondotni deželni odbor.

Kakor rečeno, je pa cena 3 K 60 h vsekakor pretirana, in naše mnenje je, da Vam toliko ni treba plačati.

Vendar pa je stvar dogovora med občino in oddajalcem stanovanja, da se določi za ta slučaj posebej, za v bodoče pa splošna cena za sobe častnikom. — Tu v Ljubljani n. dr. obstoji dogovor (pogodba) med hotelirji in mestnim magistratom za stalne cene.

124. Gosp. I. K. v B. (glede obč. volitev).

Vprašanja:

1. Ali smejo osebno voliti posestniki iz tujih občin, ki imajo v naši občini kake parcele?

2. Ali sme biti voljen v občinski odbor posestnik iz tuje občine, ki ima v naši občini žago?

3. Ali sme biti voljen v občinski odbor volilec brez premoženja, dninar?

4. Tu je davčna podobčina, ki pa ima amoskupen odbor; tudi nimajo oni določenega števila odbornikov. Ali se morajo za to podobčino nabaviti zelene glasovnice?

5. Ali more voliti po pooblaščenju posestnik — enoletni prostovoljec?

6. Ali more voliti trgovec, ki je imel eno leto trgovino v naši občini, sedaj je pa že en teden več nima? Je že šel iz občine.

7. Ali so pooblastila veljavna, ki so se pobrala, predno je bil volilni imenik razpoložen?

8. Ali se morajo onim, ki so dali pooblastila, izkaznice in glasovnice dostaviti na dom?

9. Ali je pooblastilo veljavno, če se ni zapisalo datuma, takrat ko se je vzelo pooblastilo?

10. Ali je pri pooblastilih lahko za pričo bogoslovec, ki še ni star 24 let?

11. Ali se lahko dvigne pri županstvu izkaznica in glasovnica s pooblastilom, če pooblastitelj sam ustmeno da za to dovoljenje?

12. Ali je lahko občinski sluga, ki dostavlja izkaznice in glasovnice, za pričo pri pooblastilih in pri izročitvi izkaznice in glasovnice?

13. Ali lahko voli Lah, ki si je pridobil avstrijsko državljanstvo in kako se to pridobi?

14. Ali si pridobi s tem avstrijsko državljanstvo, če se omoži ženska, ki ima laško državljanstvo, z Avstrijcem in 10 let tu biva?

15. Ali se mora takoj takrat, ko se vzame pooblastilo, napisati ime pooblaščenca, ali se šele pozneje lahko pripiše?

16. Ali sme dati posestnik domače občine pooblastilo za volitev, ker sam ne more voliti vsled bolezni?

O d g o v o r i :

K 1. Na neko slično vprašanje smo že odgovorili. V tujih občinah bivajoči davkoplačevalci, ki imajo posestva v Vaši občini, lahko izvršujejo svojo volilno pravico tudi osebno. V § 4, točka 3.) obč. vol. reda stoji le, da jo morejo izvrševati po pooblaščenjih. To pa je samo izjema k določili prvega odstavka § 4.

K 2. V občinski odbor morejo biti voljeni po § 9 obč. vol. reda občinci (občani), če imajo za to določeno kvalifikacijo.

Kdo pa so občinci? To nam pove § 6. občinskega reda: Občinci so med drugimi tudi oni, ki sicer nimajo domovinske pravice v občini, a imajo v njenem ozemlju (v občini) kako hišo ali zemljišče. Bivanja v občini zakon ne zahteva izrečno. Iz tega sledi, da so v občinski odbor lahko voljeni tudi oni volilni upravičenci, ki bivajo zunaj občine. To naše mnenje podpira tudi določilo § 37., točka 1.) obč. vol. reda, ki pravi, da v starešinstvo ne morejo priti oni, ki ne stanujejo v občini. Ako bi bila glede ostalih odbornikov kaka izjema, bi jo zakon gotovo posebej označil. Sicer pa ne bi škodovalo, če bi se dala upravnim političnim oblastvom prilika, o kakem takem konkretnem slučaju meritorno razsojati.

K 3. Na to vprašanje dobite odgovor v točki 3.) § 10. obč. vol. reda.

K 4. V tem slučaju menite brez dvoma gospodarski odbor, ki obstoji iz 3 članov in 2 namestnikov. Ta gospodarski odbor pa nima z občinskimi volitvami ničesar skupnega. Če obstoji podobčina, kakor je mišljena v § 13. in § 14. obč. reda, voli ta podobčina svojega odbornika z zelenimi glasovnicami.

K 5. V § 2. obč. vol. reda so našete osebe vojaškega stanu, ktere ne smejo voliti, dokler so v aktivni vojaški službi. Te osebe sploh ne smejo priti v volilni imenik. Če pa dotični volilni upravičenec ni bil izreklamiran, tudi ni postavnega zadržka, da bi za izvrševanje volilne pravice ne pooblastil tretje osebe.

K 6. Stvar reklamacijskega postopanja je, da se takega, ki je opustil trgovino in je odšel iz občine, izbriše iz volilnega imenika. Seveda, če ni izreklamiran, potem se mu tudi ne bo moglo zabraniti, da bi ne volil.

K 7. Izdana pooblastila so veljavna brez ozira na čas, kdaj so bila izdana, če so sicer izgotovljena v postavni obliki in če niso bila kasneje bodisi ustno ali pisмено preklicana.

K 8. Izkaznice in glasovnice se morajo dostaviti, kakor velewa § 18, tretji odstavek obč. volilnega reda.

K 9. Za veljavnost pooblastila je merodajen namen in pravilen podpis; vse drugo je formalnost in postranskega pomena. Saj vsi dobro vemo, kako se s pooblastili običajno postopa.

K 10. Nikjer ni predpisano, da bi bile pri pooblastilih potrebne priče, vendar pa je to vseeno priporočati. Zakon nikjer ne zahteva, da bi morale biti priče polnoletne, pač pa morajo biti vsekakor verodostojne.

K 11. S pooblastilom, če se glasi izrečno, da sme pooblaščenec dvigniti izkaznico in glasovnico, se sme to vsekakor zgoditi.

K 12. Razume se, da je občinski sluga lahko priča pri pooblastilih in izročitvi glasovnic in izkaznic. Zakaj bi pa ne bil?

K 13. Lah, ki si je pridobil avstrijsko državljanstvo, je brezdomno občinec pod pogoji, določenimi v § 6. obč. reda.

Kratko pojasnilo, kako se pridobi avstrijsko državljanstvo: Inozemec, ki želi to doseči, mora dobiti predvsem zagotovilo kake tuzemske občine, da mu bo dala domovinsko pravico, ko doseže avstrijsko državljanstvo. Ko se to zgodi, mu prizna občina zagotovljeno domovinsko pravico, t. j. občinski odbor ga mora izrečno sprejeti v domovinsko zvezo občine.

Taka je skoro gotovo z dotičnim Lahom. Če je avstrijski državljan, ima gotovo tudi tu domovinsko pravico, in če je v občini davkoplačevalec, je gotovo tudi upravičen voliti.

K 14. Po našem domovinskem zakonu sledi žena po omožitvi v domovinski pravici možu, ne da bi bil za to predpogoj 10letno bivanje.

K 15. Kdaj se napiše na pooblastilo ime pooblaščenca, to moramo pač prepustiti dotičnima strankama, da se med seboj dogovorite. V tem oziru se različno prakticira, in je najbolje, da se ne spuščamo v podrobno razmotrivanje takih vprašanj.

K 16. Bolezen pa ni izjema, določena v § 4. obč. vol. reda, ki bi opravičevala izvrševanje volilne pravice s pooblastilom. Kdor je torej tako bolan, da ne more na volišče, tudi ne more voliti po pooblaščenju.

125. Gospod F. Š. naročnik v G.

V p r a š a n j e :

1. Ali so veljavni sklepi starešinstva, ako je nehala njih funkcijska doba, posebno z ozirom na to, ker pridejo v poštev tudi občinski računi za leto 1910, torej iz dobe prejšnjega starešinstva, za ktere je seveda še to odgovorno.

2. Ali pridejo učiteljice, učitelji in poštarji po njih stanu v I. volilni razred za Goriško-Gradiščansko?

O d g o v o r :

Sklepi občinskega odbora so veljavni toliko časa, dokler traja njegova funkcijska doba, torej v slučaju novih volitev toliko časa, dokler ni konstituiran nov občinski odbor. Pod izrazom »starešinstvo« menite gotovo cel odbor, ker je le ta kompetenten, sklepati o računih.

Glede uvrstitve volilnih upravičencev v volilne razrede najdete vsa potrebna pojasnila v § 13 z ozirom na § 1, točka 2 občinskega volilnega reda za Goriško-Gradiščansko.

126. Gospod J. P. v C.

V p r a š a n j e :

Zakonska žena J-a, stanujoča v občini C., ima volilno pravico za občinske volitve v sosednji občini R. Moža ima doma. Kdo more v tem slučaju dati pooblastilo, mož ali žena?

O d g o v o r :

O tem vprašanju ni treba mnogo razmišljovati. V § 4. obč. volilnega reda stoji čisto jasno, da voli za ženo, ki živi v zakonski družbi, njen mož. V tem slučaju, ako ni zakonitih zadržkov, mora izvrševati njen mož volilno pravico osebno.

Nikakor pa ne more dati v takem slučaju pooblastila mož. Izjeme določa ravno navedeni § 4. — Če je

namreč mož volilke po §§ 2, 2 a) in 3 izvzet od pravice pooblaščenca, kakor določa § 8. obč. vol. reda, v vseh onih slučajih, ki po §§ 2, 2 a) in 3 izključujejo volilno pravico sploh, ima le ž e n a pravico, pooblastiti tretjo osebo. Tem manj more dati v takih slučajih pooblastilo mož. —

127. Gospod J. P. v C.

Vprašanje:

Zadnji odstavek § 17. občinskega volilnega reda za Kranjsko se glasi: »Ugovore sme vlagati vsakdo, ki je vpisan v volilni imenik, kakor tudi vsak zase, da se vpiše.« Ali je pravilna sledeča razlaga tega odstavka: Ugovore sme vlagati vsakdo, ki je vpisan v volilni imenik, in sicer za vsakega; kdor pa ni vpisan v imenik, more le zase vložiti ugovor, da se vpiše, ako ima pravico voliti, za druge pa ne more vložiti ugovora.

Odgovor:

Dotične določbe v zadnjem odstavku § 17. obč. vol. reda seveda ni mogoče drugače razlagati, kajti reklamacij ne more vlagati, kdor ni v volilnem imeniku, torej je dotičnik upravičen le sam sebe reklamirati za vpis v imenik. Pač pa sme vsak v volilnem imeniku vpisani volilni upravičenec reklamirati več oseb in ni treba, da bi moral vsakega izpuščenega reklamirati drug volilni upravičenec.

Razne vesti.

Alkoholizem in narodna obramba. Iz »Zlate Dobe« posnamemo: Imamo dvojno narodno obrambno društvo »Slovensko Stražo« in »Družbo Sv. Cirila in Metoda«. Obe društvi se trudite, da bi storili za narodno obrambo kar največ mogoče.

Koliko pa pride z nabiranjem denarja skupaj? V normalnih razmerah, če ni kakih velikih volil, na leto kakih 200.000 K. Lepa vsotica! — Zdaj pa vprašajmo: Koliko pa Slovenci zapijemo?... Na Kranjskem približno 33 milj. kron. Na vsem Slovenskem nekako trikrat toliko. To je blizu 100 milj. kron.

Tukaj 200 tisočev — tam 100 milijonov. Nimamo čisto določenih podatkov; toda smelo trdimo, da vsaj eno petinko vsega, kar popijemo, je tuje blago, da torej Slovenci vsako leto izmečemo za alkohol tujcem, zlasti Nemcem, blizu 20 milijonov kron! Za narodno obrambo pa spravimo skupaj z vsemi umetnostmi k večjemu 200.000. Približno stokrat toliko darujemo našim narodnim nasprotnikom, kakor spravimo skupaj, da se jih otresemo. Proč z žganjem!

Listnica uredništva.

»Pravicoljub«. V tem slučaju seveda nimamo ničesar proti temu, ako drugi listi ponatisnejo ali posamejno poročila, kakor so na primer ona, tičoča se boja občine Korkarje za ugotovitev narodnih pravic in pravic slovenskega jezika. —

Pridržujemo si pa vse pravice glede raznih razprav, strokovnih pojasnil, odgovorov itd.

Tudi ostala dva članka priobčimo,

Zdravi!

'Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani'

v hiši Zadružne zveze, Dunajska cesta 32

(nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice).

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹/₄ 0/0

brez
odbitka.

Vložne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar. — Posojila na zemljišča daje po 4³/₄% in 5%. — Daje posojila na amortizacijo na vsak poljuben načrt, dalje na menice in vrednostne papirje.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. dopoldne.

Za varnost vložnega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem premoženjem in davčno močjo. Vsaka špekulacija z vloženim denarjem je po pravilih odobrenih od c. kr. deželne vlade izključena, zato je denar v hranilnici popolnoma varno naložen in se ni bati nobene izgube.

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹/₄ 0/0

brez
odbitka